

Termal & Pnömatik Kum Rejenerasyon Sistemi Uygulaması

Hakan GÜNDÜZ – 3D Grup Mühendislik Ltd. Şti.

Emrah EROĞLU – Erkunt Sanayi A.Ş.

Hande BİRENGEL ZİLE - Erkunt Sanayi A.Ş.

AKIŞ

01

Giriş

- *Rejenerasyon İhtiyacı
- *Çeşitleri

02

Sistem Detayı

- *Termal & Pnömatik Rejenerasyon Aşamaları

03

Test

- *Test Süreci ve Kontrol Parametreleri

04

Sonuçlar

- *Faydalar ve Çıktı Değerlendirmeleri

01

Giriş

* Rejenerasyon Sistemlerine Duyulan İhtiyaç ve
Literatür & Pratik Uygulamalarda Mevcut
Bulunan Çeşitleri

Türkiye'de Döküm Sektörüne Yönelik Silis Kumu Madenciliği

Şile Bölgesi

- **Rezervler:** Yüksek kaliteli silis kumu
- **Maliyet:** Düşük çıkarma maliyetleri
- **Sorunlar:** Eğitim, konut, turizm faaliyetleri ve İstanbul il sınırları içinde yer alma

Zorluklar

Madencilik Faaliyetlerinin Durdurulması: Orman Bakanlığı'nın 2021 yılında İstanbul genelinde madencilik faaliyetlerini durdurması

- **380 Bin Tonluk Rezerv:** Şile'deki silis kumu rezervine erişim izni verilmemesi
- **Yurt Dışından İthalat:** Yüksek maliyetler ve rekabet üzerindeki olumsuz etkiler

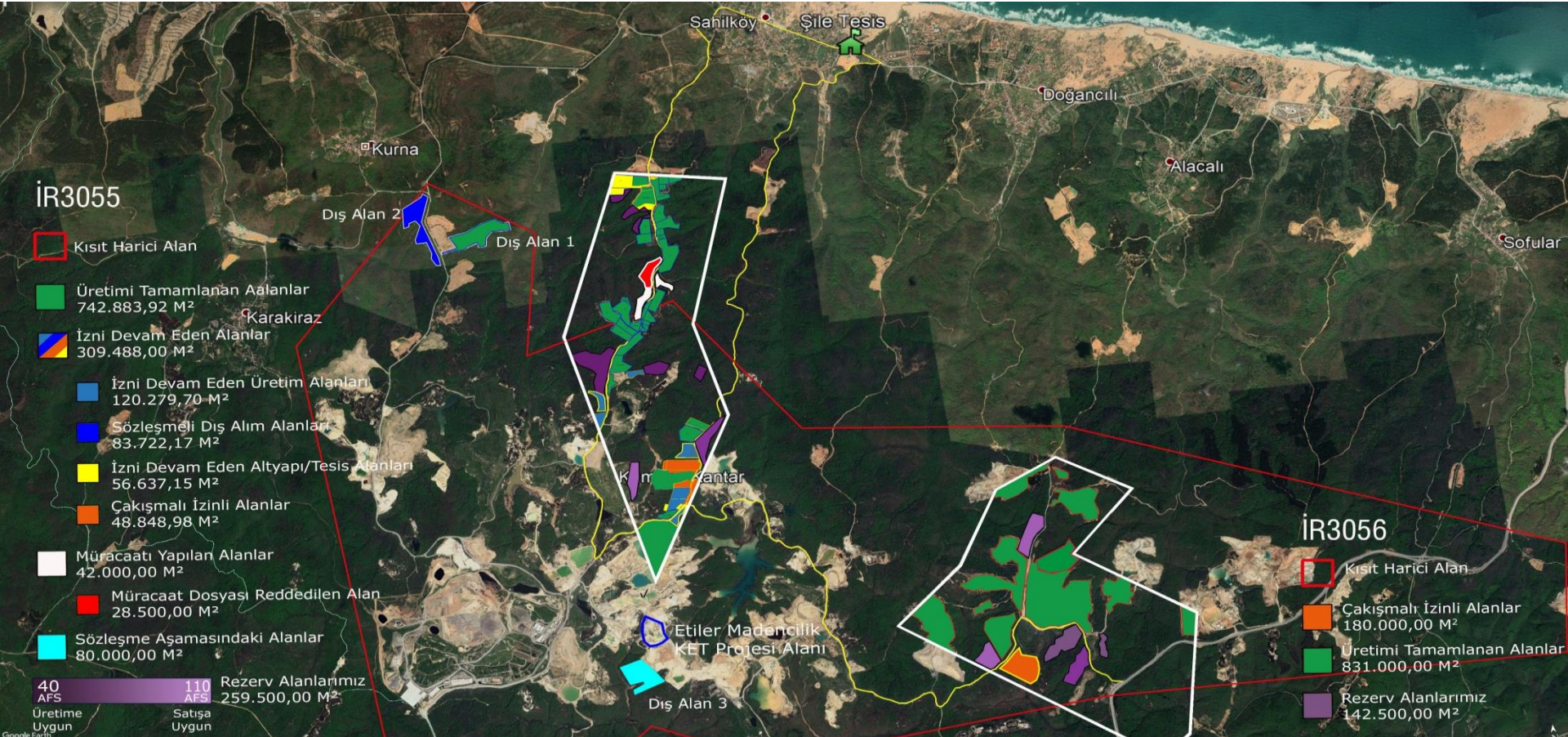
Alternatif Çözümler

Kum Rejenerasyon Sistemleri: Atık kumun yeniden işlenmesi

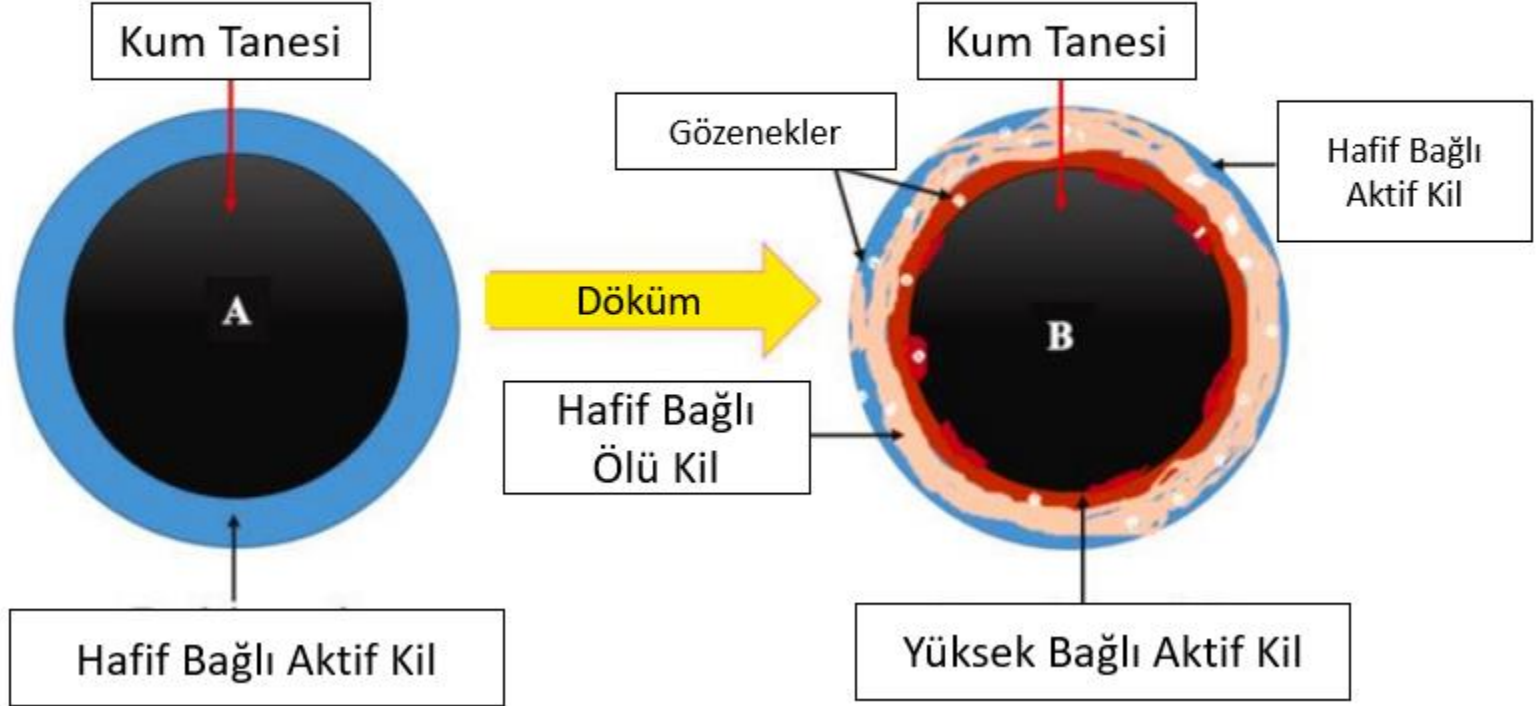
- **Çevresel Sürdürülebilirlik:** Çevresel etkiyi azaltma
- **Maliyet Azaltma:** Maliyetleri düşürme

Şile Bölgesi Maden Sahaları - Alan Dağılımı

* Kumsan 2022 Yılı Mevcut Kaynakların Durumunun Değerlendirilmesi Bilgilendirme Sunumundan Alınmıştır.

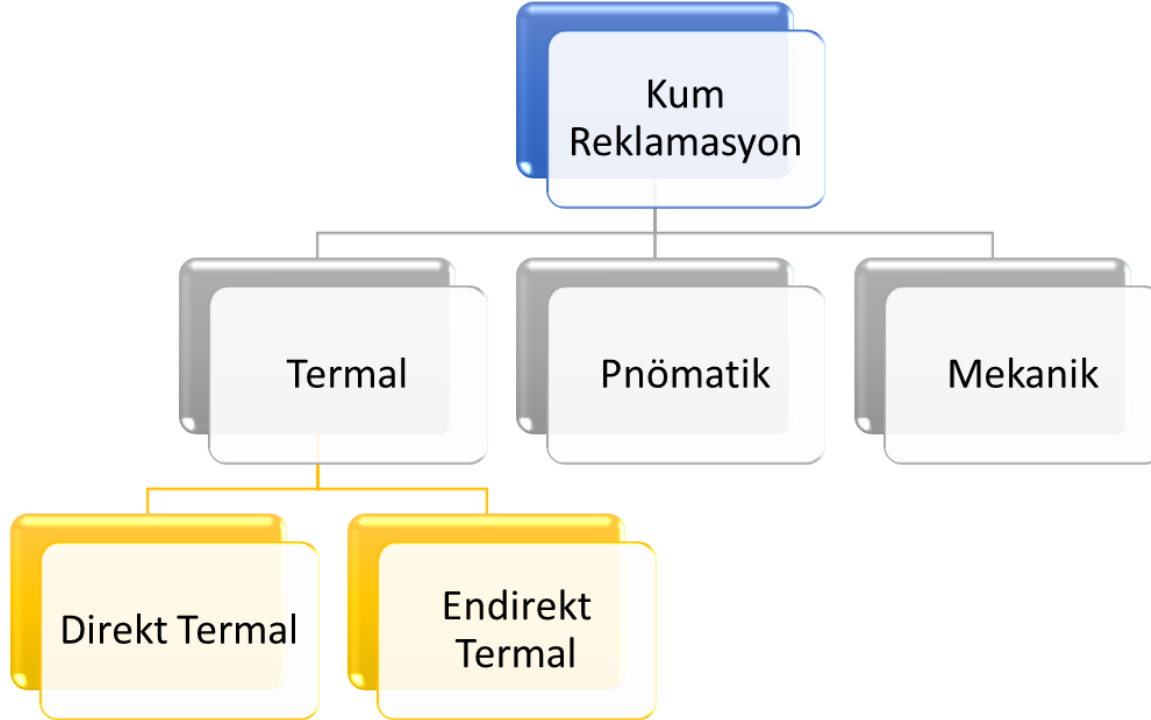
02

Sistem Detayı

* Termal ve Pnömatik Rejenerasyon Aşamaları

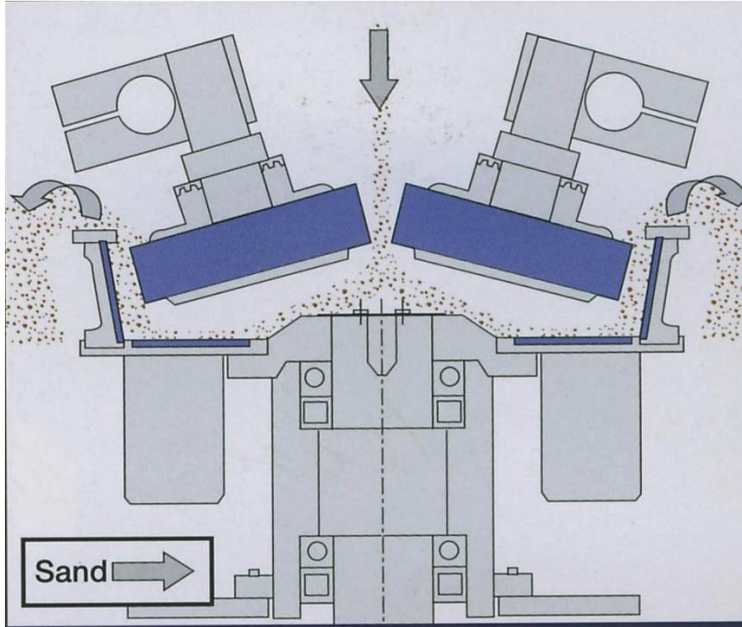

Greensand (Atık Kalıp Kumu) Rejenerasyonu Temel Sistem Çeşitleri

Mekanik Reklamasyon (USR)

Termal Reklamasyon

Direkt Termal

Endirekt Termal

Endirekt Termal (Akışkan Yataklı Sistem)

Rejenerasyon Önce / Sonra Kum Tane Görselleri

Reklamasyon Öncesi

Reklamasyon Sonrası

Termal + Mekanik
Reklamasyon

Mekanik
Reklamasyon

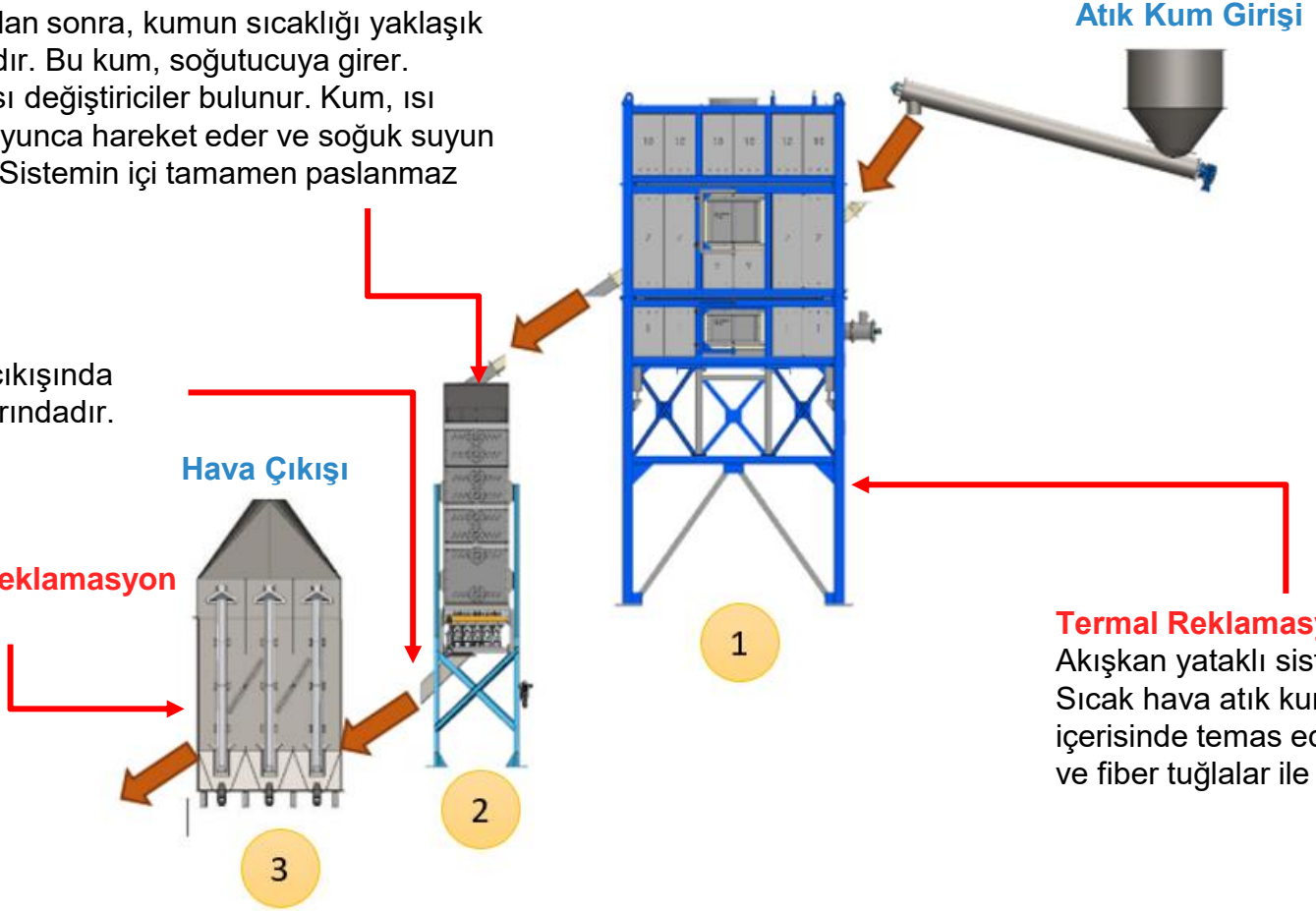
Kum Soğutucu:

Termal rejenerasyondan sonra, kumun sıcaklığı yaklaşık 700 derece civarındadır. Bu kum, soğutucuya girer. Soğutucunun içinde ısı değiştiriciler bulunur. Kum, ısı değiştirici plakaları boyunca hareket eder ve soğuk suyun yardımıyla soğutulur. Sistemin içi tamamen paslanmaz çeliktir.

Soğutucudan kum çıkışında kum 50 derece civarındadır.

Pnömatik Reklamasyon Ünitesi

Hava Çıkışı

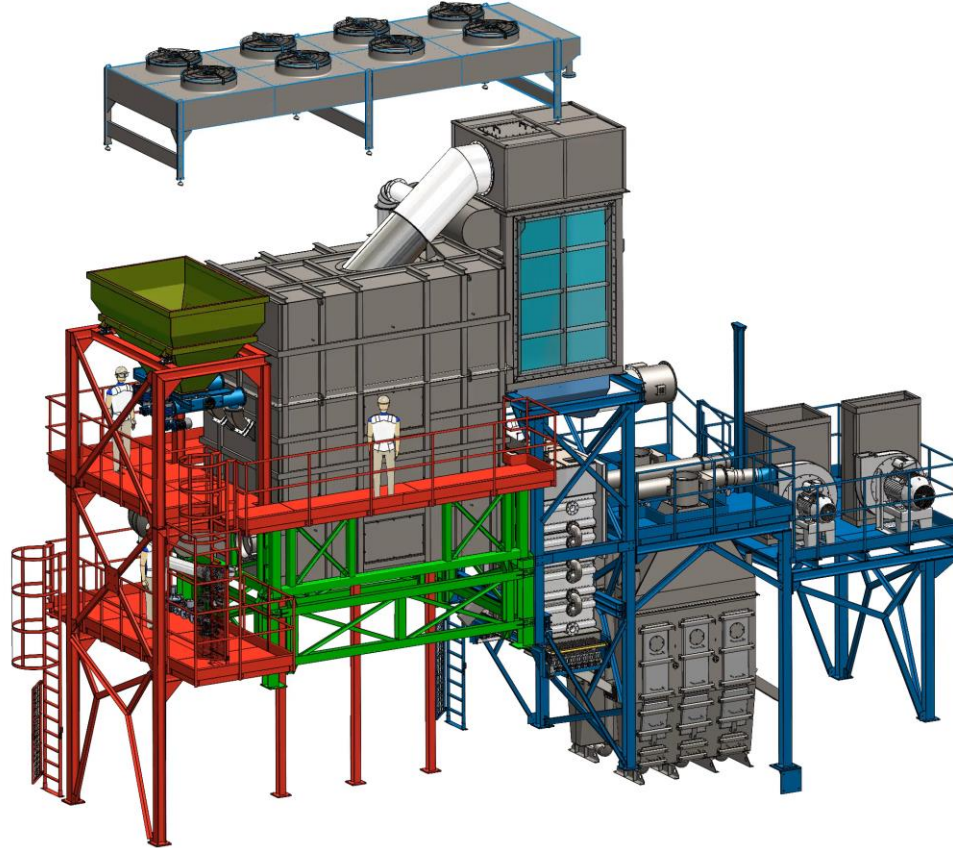
Termal Reklamasyon Ünitesi:

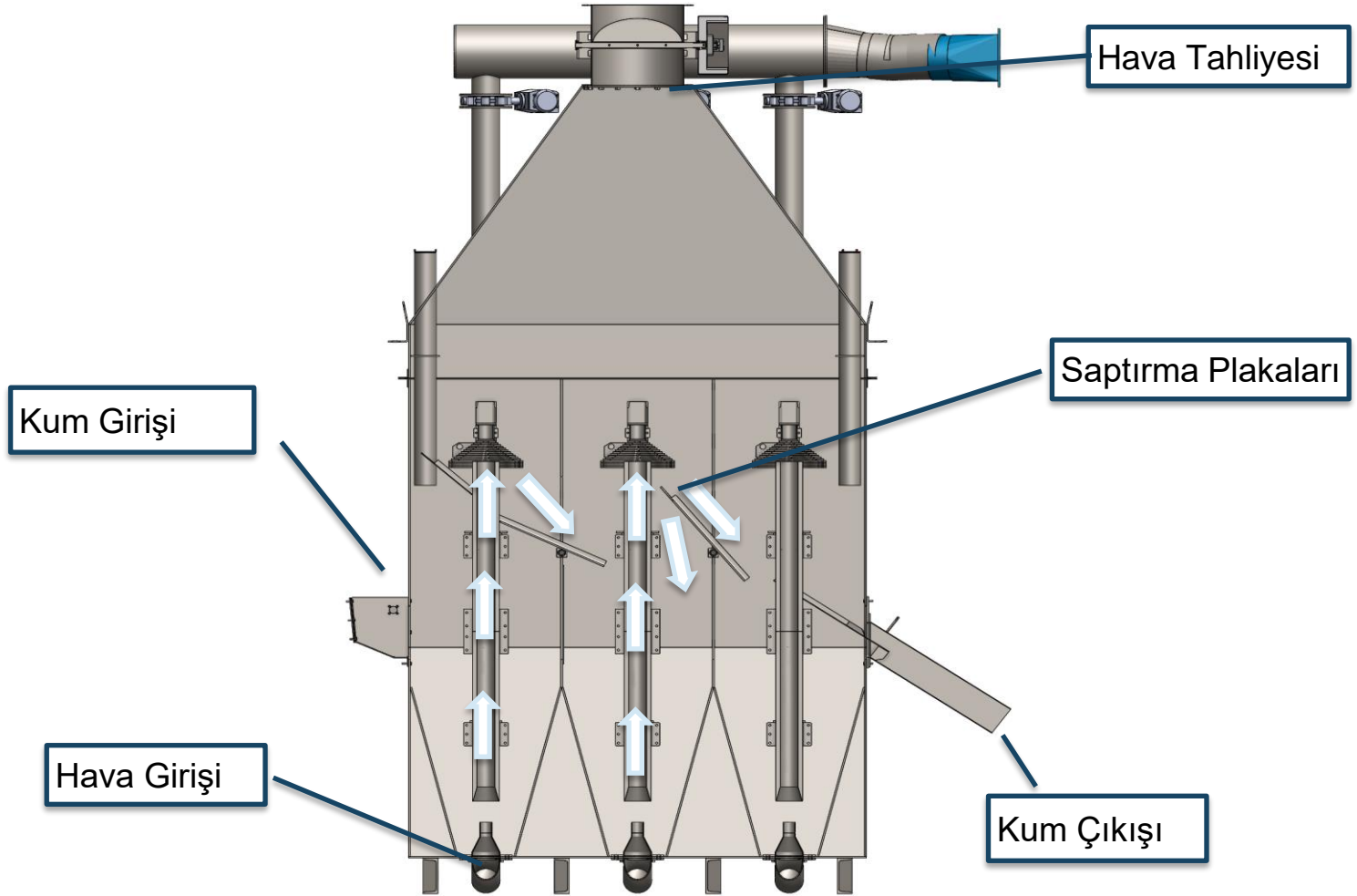
Akışkan yataklı sistem içerir. Sıcak hava atık kum ile hazne içerisinde temas eder. Seramik ve fiber tuğlalar ile kaplıdır.

Pnömatik Reklamasyon Sistem Detayı

ProserviceTech
INNOVATION IN FOUNDRY PROCESS

03

Test

*Test Süreci ve Kontrol Parametrelerinin
Belirlenmesi

Farklı Reçetelerle Gerçekleştirilen Maça Kesme Mukavemeti Denemeleri (kN/cm²)

COLD BOX DENEME 1				
Big Bag 1				
%100 Rejenerasyon Kumu				
Asit Reçine Oranı %0,6				
DERHAL	1 SAAT	2 SAAT	4 SAAT	24 SAAT
0,3	0,32	0,35	0,35	0,36
0,32	0,35	0,36	0,36	0,36

COLD BOX DENEME 2				
Big Bag 1				
%100 Rejenerasyon Kumu				
Asit Reçine Oranı %0,4				
DERHAL	1 SAAT	2 SAAT	4 SAAT	24 SAAT
0,19	0,26	0,24	0,24	0,26
0,19	0,26	0,25	0,24	0,26

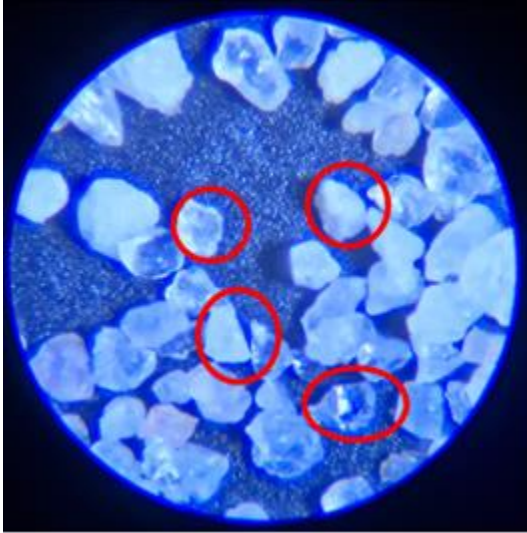
COLD BOX DENEME 3				
Big Bag 1				
%80 Rejenerasyon %20 Kromit				
Asit Reçine Oranı %0,6				
DERHAL	1 SAAT	2 SAAT	4 SAAT	24 SAAT
0,27	0,3	0,32	0,34	0,35
0,28	0,3	0,35	0,36	0,37

COLD BOX DENEME4				
Big Bag 2				
%80 Rejenerasyon %20 Fosbead				
Asit Reçine Oranı %0,6				
DERHAL	1 SAAT	2 SAAT	4 SAAT	24 SAAT
0,3	0,35	0,42	0,42	0,45
0,35	0,4	0,41	0,42	0,45

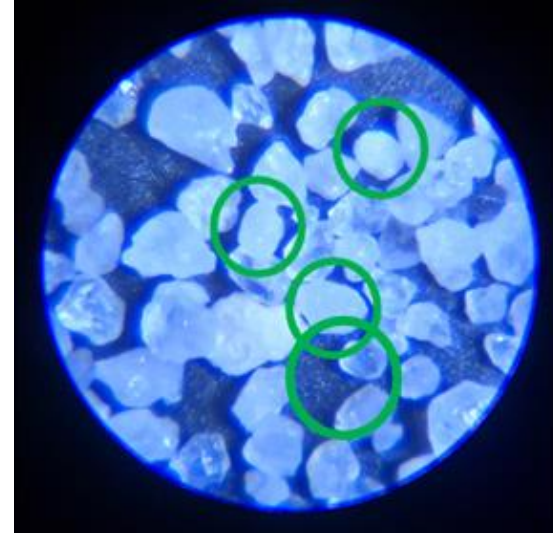

Mikroskop Altında Kum Görüntüleri

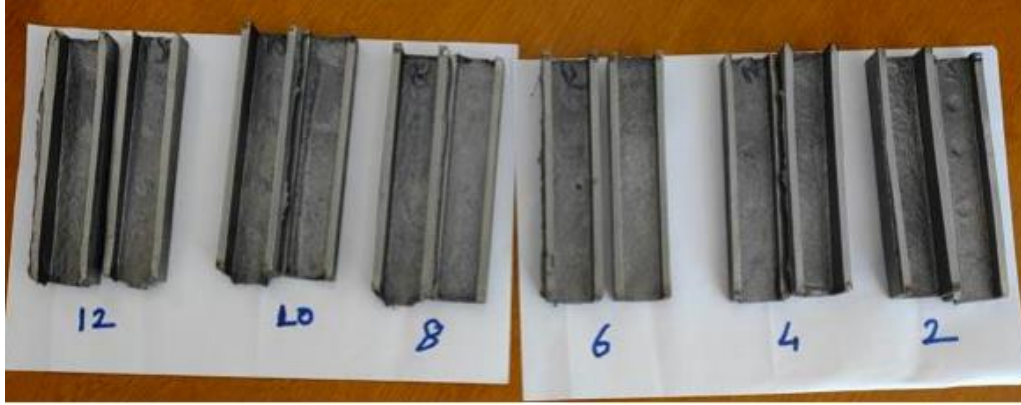
**47-52 AFS Dağılımlı Silis Kumu
Mikroskop Altında Görüntüsü**

**Reklamasyon Kumu
Mikroskop Altında Görüntüsü**

Numune Çubuk Denemeleri

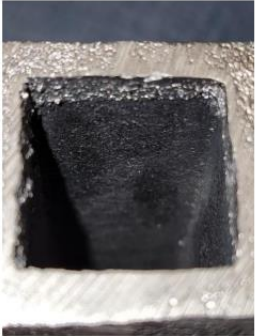

- %100 rejenerasyon kumu (2)
- %20 rejenerasyon %80 silis kumu (4)
- %70 rejenerasyon %30 fosbead kumu (6)
- %30 rejenerasyon %70 silis kumu (8)
- %50 rejenerasyon %50 silis kumu (10)
- %40 rejenerasyon %60 silis kumu (12)

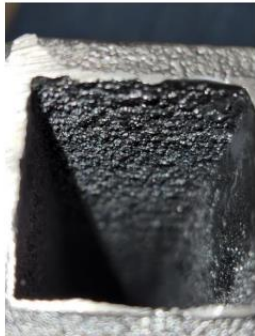
GG25 baz metal analizi ile 1395 derece

Döküm deneme sonuçlarında, parçalarda damarlaşma ve maça kırık hatası tespit edilmemiştir.

Yüzey pürüzlülüğü açısından, deney tasarımında belirtilen tüm reçetelerdeki çekme çubuğu parçalarının iç yüzeyleri uygun görülmüştür.

No:1 Boyalı

No:2 Boyasız

No:3 Boyasız

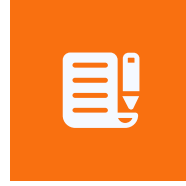
Kontrol Parametreleri

Kum Kontrol Parametreleri

*Rejenerasyon Giriş Kumu ve Çıkış Kumu

- *AFS Kil
- *AFS Tane İncelik No
- *Aktif Kil
- *Yanma Kaybı
- *Uçucu Madde Miktarı
- *PH
- *Oolitleşme Miktarı

Maça Kontrol Parametreleri

- *Maça Kesme Mukavemeti
- *Maça Kırık Firesi

Parça Kontrol Parametreleri

- *İç Sinterleşme Kontrolleri
- *Parçada Maça Kırık Firesi
- *Temizleme (Tamamlama) Süreleri
- *Döküm Parçada Yüzey Pürüzlülüğü Kontrolleri

04

Sonuçlar

*Elde edilen fayda ve çıktıların değerlendirilmesi

Kum Görselleri

Atık Kalıp Kum (Rej- Giriş)

Rej. Çıkış İlk Deneme

Rejenere Kum

Silis Kum

Rejenere Kum

Silis Kum

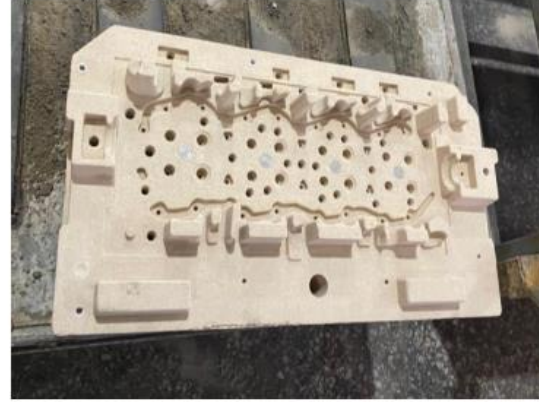

Erkunt Reklamasyon Kumu Farklı Reçetelerde Numune Çubuğu Mukavemet Sonuçları (kN/cm²)

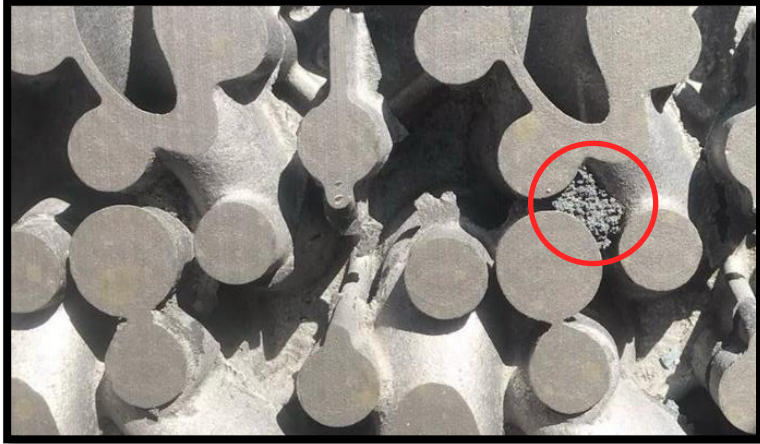
KUM ORANI	REÇİNE MİKTARI (%)	DERHAL (kN/cm ²) 0,12-0,35	30 dk (kN/cm ²) 0,12-0,35	1 sa (kN/cm ²) 0,12-0,35	2 sa(kN/cm ²) 0,12-0,35	24 sa (kN/cm ²) 0,12-0,35
%100 YENİ KUM	0,8%	0,19-0,15	0,21-0,25	0,26-0,28	0,30-0,35	0,32-0,30
%90 YENİ KUM %10 REKLAMASYON KUM	0,8%	0,20-0,21	0,24-0,24	0,24-0,25	0,25-0,29	0,30-0,28
%80 YENİ KUM %20 REKLAMASYON KUM	0,8%	0,24-0,24	0,28-0,28	0,34-0,35	0,34-0,34	0,27-0,29
%70 YENİ KUM %30 REKLAMASYON KUM	0,8%	0,22-0,23	0,27-0,28	0,28-0,28	0,27-0,29	0,28-0,26
%60 YENİ KUM %40 REKLAMASYON KUM	0,8%	0,23-0,23	0,30-0,31	0,33-0,34	0,39-0,40	0,32-0,33

Rejenere Kum ile Üretilen Maçalar

Rejenere Kum ile Üretilen Parçalar- İç Kesit Karşılaştırma (Sinter)

Rejenerasyondan Önce (Sinter)

Rejenerasyon Kumı ile Üretim

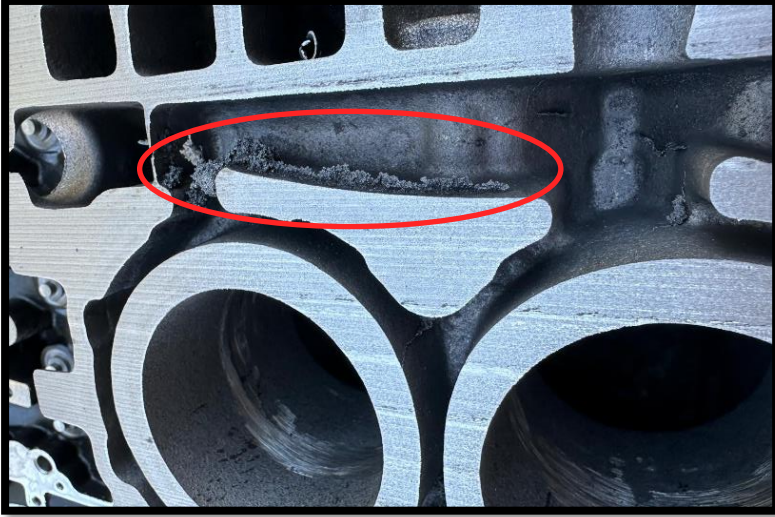
Rejenerasyon öncesinde belirli parçaların iç bölgelerinde sinter ve damarlaşma hataları görüyorduk. Bu durum temizlemede ek işçiliğe sebebiyet vermekteydi.

Rejenerasyon sonrasında bu hatalarda azalma ve temizleme sürelerinde de paralel hızlanmalar tespit ettik.

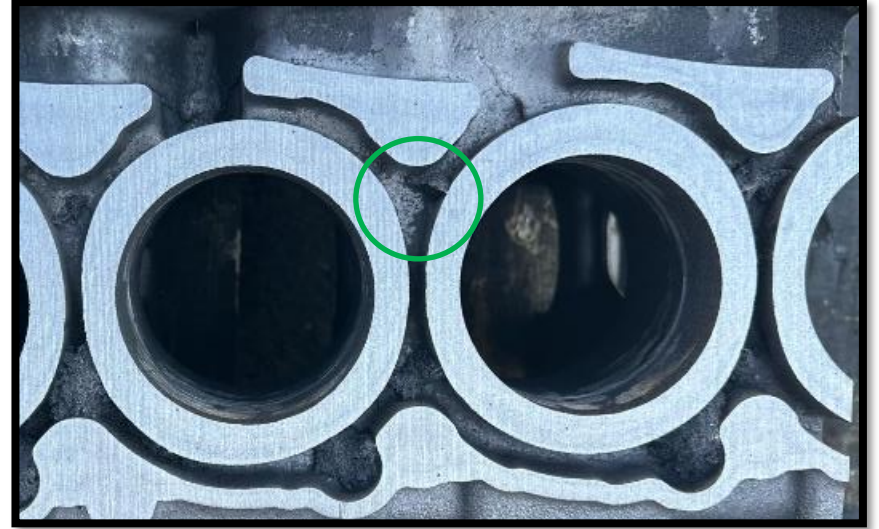

Rejenere Kum ile Üretilen Parçalar- İç Kesit Karşılaştırma (Damarlaşma)

Rejenere Kumdan Önce (Damarlaşma)

Rejenere Kum ile Üretim

Rejenere Kumdan önce belirli parçaların iç bölgelerinde damarlaşma hataları görmekteydik. Damar hatalarında %50 oranında azalma tespit edildi.

Rejenere Kum sonrasında bu hatalarda azalma ve temizleme sürelerinde de paralel hızlanmalar tespit ettik.

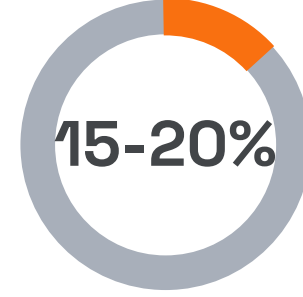

Rejenerasyon Önemli Başlıklar

Toz Oranı

Rejenerasyon sistemine atık kum olarak verilen atık kalıp kumunun %20'si toz olarak ayrışmaktadır. Geri kalan %80'lik kısmı rejenere kum olarak sistem dışına çıkmaktadır.

Temizleme (Tamamlama) Süreleri

Rejenere kumun yüksek sinterleşme derecesi ve metale karşı dayanıklılığı, parça iç temizliklerine olumlu yansımıştır. Parçaların temizleme (tamamlama) operasyon sürelerinde %15-25 oranında iyileştirme tespit edilmiştir.

Sonuçlar

- Döküm deneme sonuçlarında, parçalarda **damarlaşma ve maça kırık hatası tespit edilmemiştir**. Yüzey pürüzlülüğü açısından, deney tasarımında belirtilen tüm reçetelerde üretilen parçalarının iç yüzeyleri uygun görülmüştür.
- Elde edilen sonuçlar doğrultusunda, başlangıç aşamasında %20 reklame kum ve %80 silis kumu karışımı kullanılarak süreç devreye alınmıştır. Deney tasarımında belirlenen şekilde %40-%60 seviyelerinde reklame kum kullanımına, ilerleyen döngülerde ulaşılabilir.

Teşekkürler

İletişim Bilgileri

Hakan GÜNDÜZ

Founder of 3D Consulting
hakan@ddd-consulting.com
+90 535 666 34 53
ddd-consulting.com

Emrah EROĞLU

Erkunt Sanayi A.Ş. DF-2 Fabrika Müdürü
emrah.eroglu@erkunt.com.tr
+90 530 414 43 03
erkunt.com.tr

Hande BİRENGEL ZİLE

Erkunt Sanayi A.Ş. Kalite Güvence Müdürü
hande.zile@erkunt.com.tr
+90 507 972 56 97
erkunt.com.tr

